

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. odmówił M. F. (1) prawa do wypłaty świadczenia niezrealizowanego za okres maj i czerwiec 2018 roku po zmarłym w dniu 17 czerwca 2018 roku W. F..

W uzasadnieniu wskazano, że brak jest podstaw do wypłaty świadczenia niezrealizowanego gdyż wniosek o świadczenie niezrealizowane został złożony po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci W. F..

(decyzja – k. 24- 24 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniósł M. F. (1) wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu wskazał, iż jest ona dla niego krzywdząca.

(odwołanie – k. 3-3 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 4-4 verte)

Na rozprawie w dniu 15 lipca 2021 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte, ani w całości, ani w części, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

(końcowe stanowiska stron – rozprawa z dnia 15 lipca 2021 roku e-protokół (...):03:57 – 00:04:16 – płyta CD – k. 48)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. F. (1) jest synem W. F. oraz M. F. (2).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 5 marca 2018 roku W. F. złożył do ZUS wniosek o rentę rodzinną po zmarłej w dniu 13 października 2016 roku żonie M. F. (2).

(wniosek – k. nieponumerowane strony, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 1, odpis skrócony aktu zgonu – k. 2 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 13 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., po rozpatrzeniu wniosku W. F. z dnia 5 marca 2018 roku, przyznał mu na stałe rentę rodzinną od dnia 1 marca 2018 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

(decyzja – k. 13-14 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 17 czerwca 2018 roku W. F. zmarł.

(okoliczność bezsporna, a ponadto odpis skrócony aktu zgonu – k. 19 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W piśmie z dnia 25 czerwca 2018 roku ZUS wskazał, że świadczenie przekazane na adres W. F. za maj 2018 roku jako niepodjęte terminie zostało zwrócone do organu rentowego.

(pismo – k. 16 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 24 kwietnia 2020 roku skarżący w odpowiedzi na pismo ZUS z dnia 25 czerwca 2018 roku wniósł o przekazanie niepodjętego w terminie przez W. F. świadczenia pieniężnego za maj 2018 roku na wskazany przez niego rachunek bankowy.

(wniosek – k. 23 – 23 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach rentowych. Dokumenty te nie były kwestionowane w toku postępowania sądowego przez żadną ze stron, a zatem stanowią wiarygodne źródło dowodowe.

Na rozprawie w dniu 15 lipca 2021 roku tutejszy sąd postanowił pominąć wniosek pełnomocnika wnioskodawcy (przesłuchanie świadka) w oparciu o art. 235² § 1 pkt. 2 k.p.c. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadek R. S. został zgłoszony na okoliczność podjęcia przez wnioskodawcę wiadomości o tym, że jego zmarły ojciec W. F. pobierał z ZUS rentę rodzinną oraz sytuacji rodzinnej odwołującego. Warto jednak zauważyć, iż brzmienie art. 136 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma charakter kategoryczny, zaś ustawodawca nie przewidział jakichkolwiek ustawowych przesłanek, które to umożliwiałyby wypłacenie skarżącemu świadczenia należnego jego ojcu do dnia śmierci (renta rodzinna), w sytuacji gdy wniosek o świadczenie niezrealizowane wnioskodawca złożył po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci W. F.. Szerzej jednak w tym względzie tutejszy sąd wypowie się na gruncie rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2021.0.291 t.j.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Osoby wymienione w ust. 1 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nieukończonego wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła (ust. 2). Roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, **wygasają po upływie 12 miesięcy** od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania (ust. 3).

Przepis ten reguluje sytuację prawną osób bliskich zainteresowanego, który zmarł po wniesieniu wniosku o świadczenie. Niezbędnym warunkiem domagania się przez uprawnionych członków rodziny wypłaty świadczenia należnego po zmarłym uprawnionym do renty jest uprzednie zgłoszenie przez niego wniosku o świadczenie (SN w wyroku z dnia 23 kwietnia 1997 r. II UKN 77/97 OSNAPiUS 1998/2 poz. 55).

Termin określony w powołanym przepisie jest terminem prawa materialnego - wprost stanowi, że roszczenie wygasa. Niemożliwe jest odmienne ukształtowanie przedmiotowego terminu, jego przedłużenie, czy też obliczanie od innego wydarzenia niż zgon. Podkreślić jednocześnie należy, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 12 listopada 2001 r., P 2/01 (OTK 2001 nr 8, poz. 249, Dz.U. Nr 133, poz. 1507) uznał, że artykuł 136 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej jest zgodny z art. 32 ust. 1 i nie jest niezgodny z art. 47 Konstytucji RP.

Co istotne, warto zauważyć, iż termin określony w art. 136 ust. 3 w/w ustawy jest terminem zawitym (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 lutego 2015 r. III AUa 848/14, L.).

Z kolei zgodnie z art. 136a ust. 2 w/w ustawy, w razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 14 września 2005 r. III AUa 865/2004 (LEX nr 164653), które to zapatrywanie sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, uznał, że artykuł 136 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma kategorię brzmienia w zakresie terminu wygaśnięcia roszczeń objętych jego dyspozycją i brak jest jakichkolwiek ustawowych przesłanek do jego przedłużenia czy przywrócenia. Ponadto zasady współzycia społecznego nie mają zastosowania w świetle wygaśnięcia prawa do wypłaty niezrealizowanych świadczeń.

W rozpoznawanej sprawie, wnioskodawca w dniu 24 kwietnia 2020 roku, a więc po upływie 12 miesięcy od daty zgonu ojca W. F. wystąpił z wnioskiem o wypłatę świadczenia niezrealizowanego po zmarłym w dniu 17 czerwca 2018 roku ubezpieczonym.

Uchybienie powyższemu terminowi i złożenie przedmiotowego wniosku w dniu 24 kwietnia 2020 roku stanowi faktyczną przyczynę odmowy wypłaty wnioskodawcy niezrealizowanego świadczenia po zmarłym ojcu.

Tym samym, mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd przyznał ze Skarbu Państwa kasy Sądu Okręgowego w Łodzi radcy prawnemu W. S. kwotę 110,70 złotych (sto dziesięć złotych siedemdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zgodnie z art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U.2020.0.75 t.j.) koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił stosownie do treści § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.0.68 t.j.). Wartość przyznanego wynagrodzenia zwiększono zaś o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług (§ 4 ust.3).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy PI.

3 VIII 2021 roku.